

lieško metodo, ki jo fitocenologi marsikje uporabljajo pri proučevanju rastja. Metoda vključuje poleg fitocenoloških popisov rastja in izdelave tabel tudi proučevanje nekaterih prirodnih dejavnikov.

V tej razpravi je posvečena posebna pozornost proučitvi mikroklimatskih razmer in lastnosti prsti. Poleg tega so bile opravljene še analize kamnin, palinološka proučevanja in raziskovanja favne v mraziščih s smrekovimi gozdovi. S tem je bilo zbranega obilo gradiva, ki ne bo služil samo za karakterizacijo smrekovih združb in njihovega rastišča, temveč tudi za splošno poznavanje mrazišč na obeh planotah.

Pri proučevanju gozdov v mraziščih na Trnovskem gozdu in Snežniku je avtor ugotovil tri nove smrekove združbe: dinarski subalpski smrekov gozd (*Piceetum subalpinum dinaricum*), gozd smreke in bele bekice (*Luzulo albidae — Piceetum*) in dinarski gorski smrekov gozd (*Piceetum montanum dinaricum*). Vse tri gozdne združbe se dele še na nižje sinsistematske enote.

Za vse tri asociacije je prikazan podroben floristični opis in sociološka zgradba, njihov sistematski položaj in razčlenitev. Za vsako združbo navaja avtor njeno razširjenost (sinhorologijo) in rastiščne razmere (sinekologijo). Pri vseh treh je podana tudi njihova razvojna dinamika.

Prirodni dejavniki, ki so med drugim pogojili razlike med temi združbami, so zlasti kamninska osnova, prsti in relief ter z njim povezane mikroklimatske značilnosti. Tako npr. dinarski subalpski smrekov gozd raste na plitvih, rjavih pokarbovatnih in humusno-karbovatnih prsteh s površinsko zakisanim, surovim humusom. Te prsti so nastale na mezozojskih apnencih in dolomitih. Dinarski gorski smrekov gozd pa uspeva na zmerno spranih, plitvih, pokarbovatnih prsteh, s kislim do zmerno kislim humusom. Te prsti so nastale na morenskem gradivu. Vse te ugotovitve so zanimive in kažejo ozko povezanost določene gozdne združbe z dejavniki prirodnega okolja.

Prostorsko razprostranjenost proučevanih združb nazorno prikazujejo vegetacijski profili. Na njih se jasno odraža razprostranjenost vegetacije glede na naraščajočo nadmorsko višino (npr. vegetacijski profil Mali Goljak-Vipavska dolina) ali na drugačen razpored rastja z nižanjem nadmorske višine v kraških dragah (npr. vegetacijski profil Smrekove drage).

Poleg teh profilov vsebuje razprava še celo vrsto diagramov (termogramov, higrogramov itd.) in tabel, kjer so prikazani rezultati mnogih meritev. Kot posebna priloga so priloženi še štirje temperaturni diagrami, dva pelodna diagrama ter štiri fitocenološke tabele. Med prilogami bi bila dobrodošla karta ali skica mrazišč, kjer so bile proučevane smrekove združbe.

To obsežno delo o smrekovih gozdovih mrazišč Trnovskega gozda in Snežnika nudi veliko podatkov in zaključkov ne samo fitocenologom in gozdarjem, temveč tudi geografom. Že Melik omenja vegetacijske posebnosti na kraških planotah. Nadaljnji proučevalci teh planot se bodo lahko oprli na to Zupančičevo delo, za katero je avtor dobil nagrado sklada B. Kidriča in črpali iz njega mnogo podatkov. S tem pa bodo naše kraške planote še bolj vsestransko predstavljene.

F. Lovrenčak

G. Hegi, H. Merxmüller, H. Reisigl, Alpska flora, prevod in dopolnilo
Tone Wraber, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1980, str. 223.

Zelo znano delo botanika G. Hegija in soavtorjev Alpska flora, ki je izšlo l. 1977 že petindvajsetič, smo dobili sedaj v slovenskem prevodu. Knjig o alpskih rastlinah, dostopnih širši javnosti, če izzamemo Seidlovo Rastlinstvo naših Alp, smo v slovenščini do sedaj imeli le malo. Tistim, ki želijo podrobneje spoznati rastline v alpskem svetu, sta od novejših del na razpolago knjižici V Ravnika, Cvetje naših gora in fotografije rastlin z njihovim kratkim opisom I. Wrabra, Gorsko cvetje. S prevodom Hegijeve knjige pa smo dobili dokaj popoln in sodoben vodnik med rastlinami visokogorskega sveta. Tega bode lahko koristno uporabljali vsi, ki jih na ta ali oni način zanima gorska pokrajina.

Slovenski prevod ima tako kot izvirna knjiga dva glavna dela: uvodni in slikovni del z opisom rastlin. Prav z uvodnim delom je knjiga zelo pridobila na uporabnosti.

in bodo s pridom posegli po njej tudi nebotaniki. V uvodnem delu bralec najprej spozna položaj Alp in klimazonalno vegetacijo. V nadaljevanju sta od dejavnikov prirodnega okolja obširneje predstavljena podnebje in kamnine ter na kratko prsti.

Osrednje poglavje uvodnega dela predstavlja prikaz rastlinskih združb brezdrvesnega, visokogorskega pasu. V njem so zajete grmovne združbe ob zgornji drvesni meji, travniške združbe do ekstrapozonálnih združb. V poglavju so po besedah prevajalca dokaj upoštevana tudi domača spoznanja. Tako smo dobili na enem mestu dokaj popoln pregled vegetacije visokogorskega sveta pri nas, kar je pomembno tudi za geografijo gorskih predelov. Uvodni del zaključuje poglavje o nastanku Alp in njihove flore.

Glavni del knjige je posvečen opisu posameznih rastlin. Te so razvrščene po ustaljeni sistematiki od lišajev, mahov in golosemenk do kritosemenk. Vsaka rastlina je predstavljena s kratkim opisom in podatki o njenem rastišču. Pri lokalizaciji rastišč je pri večini rastlin, ki ne rastejo pri nas, to tudi označeno.

Z besednim opisom so ozko povezane risbe in barvne fotografije posameznih rastlin na štirinširidesetih tablah. Ene in druge na zelo nazoren način tudi vizualno predstavijo alpske rastline. Razprostranjenost posameznih rastlinskih vrst prikazuje osemindeset kart, ki so verjetno zaradi tehničnih razlogov uvrščene na koncu knjige. Nekaj kart in diagramov je med tekstom in ga smiselno dopolnjuje. V knjigo je uvrščen tudi seznam naših zavarovanih rastlin, zaključuje pa jo seznam slovstva.

Prevod je opravljen zelo skrbno. Stavki so tekoči in jedrati ter skoraj brez tujk. Iskanje slovenskih izrazov je bilo verjetno včasih težko in bi bilo morda ponekod bolje izjemoma ostati pri mednarodnem izrazu (npr. na str. 14 kar makroklima namesto veliko podnebje). Tudi pri nekaterih oznakah ekstrapozonálnih združb bi bilo dobro dodati še dopolnilo (npr. na str. 31 rastje snežnih tal, ali na str. 34 rastje melišč). Vendar celotnega besedila to ne moti.

S prevajalcem si želimo, da bi bil prevod res korak k delu, ki bi ga zasnovali in napisali domači raziskovalci rastja v našem alpskem svetu. Ti so vložili že dosti truda in zbrali veliko gradiva, ki bi lahko služilo ne samo za domačo knjigo o rastlinah v gorskem, temveč tudi v primorskem in dinarskem svetu itd. Na ta način bi dobili popolnejšo sliko o rastju pri nas, kar bi dopolnilo tudi geografsko podobo Slovenije.

F. Lovrenčak

Habe F., 1980, Predjama — grad in jama, Postojna, 43 strani teksta, 23 barvnih fotografij, 3 reprodukcije starih grafik Predjamskega gradu, format knjižice je 12x 18,5 cm.

To je turistični vodič, ki ga je izdala in založila turistična in hotelsko organizacija Postojnska jama. Naklada knjižice je 7000 izvodov in je izšla v slovenskem, angleškem, nemškem, italijanskem in nizozemskem jeziku. Avtor je knjižico razdelil na naslednja poglavja: od Postojnske jame do Predjame, Predjama v svoji preteklosti, turistična pot po gradu, Predjamski podzemski svet, kratek oris predjamskih rogov, razvoj predjamskega turizma, izleti iz Predjame in sklepna beseda. Na koncu knjižice je tudi pregled najpomembnejše literature o Predjami. Sledi več strani z barvnimi fotografijami in reprodukcijami starih risb Predjamskega gradu, ki izčrpno prikazujejo ta historični in naravni biser naših krajev. Avtor je poleg zgodovine in legend o Predjami na privlačen način opisal podzemlje predjamskih rogov. Knjižica znatno prerašča okvire zgolj turističnega vodiča, saj nam ob obilju zanimivih informacij slika v zgoščenih oblikah pokrajino in življenje v njej. Lahko si želimo le še več takih publikacij, ki posredujejo tudi naše izsledke najširši javnosti.

Milan Orožen-Adamič